

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Altmışınıc İnikat

16. IV. 1958 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	286:287	
2. — Havale edilen evrak	287:288	
3. — Yoklama	288	
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	288	
1. — Devlet Orman İşletmeleri mütedavil sermayesinden mütevellit kârın Orman Umum Müdürlüğü mülhak bütçesine devri hakkındaki kanun lâyihasının iadesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/118, 3/206)	288	
5. — Müzakere edilen maddeler	288	
1. — İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mabataları (1/128)	288:306	
6. — Sualler ve cevaplar	306	
A — Tahrirî sualler ve cevapları	306	
1. — Kars Mebusu Kemal Güven'in,		
		Kars'ın Kağızman ve Tuzluca kazalarının sağlık merkezi binalarının inşaatına yeniden ne vakit başlanacağına dair sualine Nafia Vekili Tefik İleri'nin tahriri cevabı (7/99)
		306
		2. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale ve Keskin kazalarına bağlı bâzı köylerde daha bol üzüm, meyva ve sebze yetiştirilmesi için zirai kredi yardımı yapılması hususunun düşünülüp düşünülmediği hakkındaki sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/109)
		306:307
		3. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, çiftçilere gaz ve mazot temini hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/115)
		307:308

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Türk Tütün Ekicileri Bankası Kanun lâyihasını müzakere etmek üzere Ziraat, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerinden beşer âza alınmak suretiyle muvakat bir encümen teşkili kabul edildi.

Avrupa Konseyi İstişari Asamblesine iştirak edecek on âzanın seçimi yapıldı.

Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun kabul olundu.

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifele-

ri hakkındaki Kanun lâyihasının heyeti umumiyesi üzerindeki görüşmelerin kifayetine dair tahrir kabul edildi.

16 . IV . 1958 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili Kâtip
Kayseri Mebusu Zonguldak Mebusu
Fikri Apaydın Mustafa Saraç
Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Gülez

Sualler

Şifahi sualler

1. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Siird Lisesi ile Beşiri Ortaokulu öğretmen kadrosunun tamamlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir (6/115)

2. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Siird'de bir tuğla, kiremit veya çimento fabrikası inşası hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (6/116)

3. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, bâzi vilâyetlerde mevcut sıhhi müesseselerle doktor, hemşire ve ebe miktarına dair şifahi sual tahriri Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine gönderilmiştir. (6/117)

4. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır'da bir sivil hava meydanı inşası hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/118)

5. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Kurtalan - Siird ve Muş - Tatvan demiryolları inşaatına dair şifahi sual tahriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/119)

6. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır İnhisarlar Başmüdürlüğü emrinde Harman ve Yenice sigaralarının bulunmaması sebebine dair, şifahi sual tahriri Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine gönderilmiştir. (6/120)

7. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Siird, Bitlis ve Muş bölgesinde mevcut muhtelif madenlerin işletilmesi hususunun düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (6/121)

8. — Mardin Mebusu Vahap Dizdaroğlu'nun, Cenup hudut vilâyetlerimizde kaçakçılığın önlenmesi hususunda alınan tedbirlere ilâveten neler düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/122)

9. — Mardin Mebusu Vahap Dizdaroğlu'nun, antibiotik ve tıbbi malzeme darlığının önlenmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair şifahi sual tahriri Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine gönderilmiştir. (6/123)

10. — Mardin Mebusu Vahap Dizdaroğlu'nun, Mardin Vilâyeti Memleket Hastanesinde ve kazalarında münhal doktor kadrolarının bulunup bulunmadığına dair şifahi sual tahriri Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine gönderilmiştir. (6/124)

11. — Mardin Mebusu Vahap Dizdaroğlu'nun, Mardin merkezi ile bâzi kazalarında tevzi komisyonları muameleleri hakkında vâkı şikâyetlere dair şifahi sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/125)

12. — Mardin Mebusu Vahap Dizdaroğlu'nun, Mardin'in Gercüş kazası Hisar köyü civarında vukubulan katil hâdisesine dair şifahi sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/126)

Tahriri sualler

1. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Tokad vilâyeti dâhindeki köy yollarına dair tahriri sual tahriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/122)

2. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, 1950 - 1958 yılları arasında Tokad vilâyeti dâhilinde hangi köylere içme suyu getirildiğine

ve bunun için kaç lira sarf edildiğine dair tahriri sual tavriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/123)

3. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Tokad'ın köy içme sularına ve çeşmelerine dair tahriri sual tavriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/124)

4. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Tokad vilâyeti dâhilindeki köy okullarına dair tahriri sual tavriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/125)

5. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Reşadiye ve Almus kazalarının ucuz ekmeçlik mıntakasına dâhil edilmesi hususunda ne düşünöldüğüne dair tahriri sual tavriri Ticaret Vekâletine gönderilmiştir (7/126)

6. — Tokad Mebusu Faruk Ayanoglu'nun, Artova Ortaokulu öğretmen kadrolarının tamamlanması hususunda ne düşünöldüğüne dair tahriri sual tavriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir (7/127)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğünün 1956 bütçe yılı Hesabı Katî kanun lâyihası (1/179) (Divanı Muhasebat Encümenine)

2. — İskân kanunu lâyihası (1/180) (Nafia, Dahiliye, Hâriciye, Ziraat, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — İstiklâl Harbi mâlûllerinden sekiz ere verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası (1/181) (Bütçe Encümenine)

4. — Petrol Dairesi Reisliğı 1955 Bütçe yılı Hesabı Katî kanun lâyihası (1/182) (Divanı Muhasebat Encümenine)

5. — Petrol Dairesi Reisliğı 1956 bütçe yılı Hesabı Katî kanun lâyihası (1/183) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Teklif

6. — Uşak Mebusu Rıza Salıcı'nın, Belediye Gelirleri Kanununun 30 ncu maddesinin tadiline dair kanun teklifi (2/160) (Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Tezkereler

7. — Adana Mebusu Kasım Gülek'in teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/193) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

8. — Adana Mebusu Kasım Gülek ve Hatay Mebusu İhsan Ada'nın teşrii masunietlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/194) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

9. — Ankara Mebusu Osman Alişiroğlu'nun teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/195) (Teşkilâtı Esasiye ve

Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

10. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün 1956 malî yılı hesabı katisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliğı tezkeresi (3/204) (Divanı Muhasebat Encümenine)

11. — Bursa Mebusu Salâhaddin Karacagil'in teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/196) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

12. — Diyarbakır Mebusu Nuri Onur'un teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/197) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

13. — İstanbul Mebusu Mithat Perin'in teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/198) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

14. — Kırşehir Mebusu Fazıl Yalçın'ın teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/199) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

15. — Tokad mebusları Faruk Ayanoglu, Sıtkı Eken, Keramettin Gençler, Ahmet İspirli, Şahap Kitapçı, Mustafa Lâtiifoğlu, Reşit Önder, Bekir Şeyhoğlu, Rıza Ulusoy ve Dâniş Yurdakul'un teşrii masunietlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/200) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

16. — Van Mebusu Tevfik Doğuşiker'in teşrii masunietinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/201) (Teşkilâtı Esasiye ve

Adliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

17. — Van Mebusu Tevfik Doğuşiker'in teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/202) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

18. — Zonguldak Mebusu Ali Kaya'nın teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/203) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

Mazbata

19. — Türk Tütün Limitet Şirketinin 1953 ve 1954 yılları bilânçoları ile murakıp raporlarının gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/205) (Divanı Muhasebat Encümenine)

20. — Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 6743 sayılı Kanunla muaddel 11 nci maddesinin 5 nci bendinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/149) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,10

REİS : Reisvekili Fikri Apaydın.

KÂTİPLER : Mustafa Saraç (Zonguldak), Hakkı Kurmel (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim.
(İzmir mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum, tezkere var, okuyoruz.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1. — *Devlet Orman İşletmeleri mütedavil sermayesinden mütevellit kârın Orman Umum Müdürlüğü mülhak bütçesine devri hakkındaki kanun lâyihasının iadesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/118, 3/206)*

71-395/1192

15 . IV . 1958

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine
30 . VI . 1956 tarihli ve 2302 sayılı yazı ile

takdim edilmiş olan Devlet Orman İşletmeleri mütedavil sermayesinden mütevellit kârın Orman Umum Müdürlüğü mülhak bütçesine devri hakkındaki kanun lâyihasının iadesine müsaade buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Geri verilmiştir efendim.
Ruznameye geçiyoruz.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/128)*

REİS — Lâyiha hakkında verilip geçen İnikatta okunmuş üç takrir vardır, onları bir daha okutup reyinize arz edeceğim.

T. B. M. M. Sayın Riyasetine
Şifahen B. M. M. kürsüsünde arz ettiğim sebeblere binaen (İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının) Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenlerinden ve Hükümet mümessillerinden mürekkep bir geçici komisyonda tekrar ve tahrirî müstacelen ikmâl

edilerek Umumi Heyete en kısa bir zamanda sunulmak üzere Umumi Heyetçe karar alınmasını arz ve teklif ederim.

Niğde Mebusu
Asım Eren

Sebeplerin özeti :

1. Hükümetle üç encümenin mühim farkları vardır.
2. Toprak konusu ciddi tutulmamış, atlanmıştır.
3. İfade zaafı, tekrarlar, terim zaafı vardır.
4. Vazifelerde mühim farklar vardır.
5. Esbabı mucibede bulunmayan konular kanun metninde vardır.
6. Lâyihayı imzalayan ilgili Vekil sadece (İmar Vekili) adını koymuştur.

Yüksek Riyasete

Şifahen arz ettiğim sebeplerden dolayı İmar ve İskân kanunu tasarısının komisyonuna iadesini arz ve teklif ederim.

Ordu Mebusu
A. Hikmet Onat

Yüksek Başkanlığa

Şifahen izah ettiğim sebeplerle İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun tasarısının encüme iadesini arz ve teklif ederim.

Kars Mebusu
Mehmet Hazer

REİS — Bu üç takrirden ikisi lâyihanın Bütçe Encümenine iadesine dairdir. Asım Eren arkadaşımızın teklifleri ise Nafia, Dahiliye ve Bütçe encümenlerinden seçilecek âzadan müteşekkil muvakkat bir encüme havalesini tazammun etmektedir. En aykırı teklif budur, onun için evvelâ bunu reylerinize arz edeceğim :

Asım Eren arkadaşımızın teklifini kabul edenler.. Etmeyenler.. Teklif nazara alınmamıştır.

Diğer iki teklif lâyihanın Bütçe Encümenine iadesini tazammun etmektedir. Teklifi reyinize arz ediyorum.. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Teklif nazara alınmamıştır.

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Vekil Beyin bir teklifi var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

İmar ve İskân Vekili
Niğde Mebusu
Medeni Berk

REİS — Teklif veçhile, lâyihanın müstaceliyetle görüşülmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

İmar ve İskân Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkında Kanun

Birinci Bölüm
Vekâletin vazifeleri

Madde 1. — İmar ve İskân Vekâleti adı ile bir vekâlet kurulmuştur.

REİS — Birinci madde hakkında Hasan Tez arkadaşımız söz istemişti. Hasan Tez buradalar mı? (Yok sesleri)

Birinci madde hakkında bir takrir var, okuyoruz.

T. B. M. M. Sayın Riyasetine

İmar ve İskân Vekâletinin kuruluş ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının 1 nci maddesinin aşağıdaki sebeple ve sunduğum teklif şeklinde tadilini Umumi Heyete arzımı teklif ederim.

Niğde Mebusu
Asım Eren

Tadil esbabı mucibesi :

1. Yeni Vekâletin ana vazifesi olmak gereken (Toprak tevzii) dâvasının Vekâlet adının başına geçirilmesi gayet tabii bir zarurettir.

2. Yeni Vekâletin vazifelerinden olan (mesken yapı malzemesi, kredi) konularının ise, nihayet geniş bir (iskân) mefhumuna dâhil sayılması da mümkün olup vekâlet adına bu vazifelerin ayrıca konması lüzumu yoktur.

3. (Köy toprak, mesken ve yapı malzemesi) mefhumlarının ifade edemediği, geniş yurt imar hareketlerine de nâzım olması beklenen yeni vekâletin adında bunu belirtecek kelimenin bulunması tabiidir.

Bu sebeplerle aşağıdaki adın konmasını arz ve teklif ederim.

Teklif ettiğim 1 nci madde metni :

Madde 1. — Toprak İmar ve İskân Vekâleti adı ile bir Vekâlet kurulmuştur.

Niğde Mebusu
Asım Eren

REİS — Asım Eren arkadaşımız maddenin bu şekilde olmasını teklif ediyor, komisyon iştirak etmiyor. Teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklif nazara alınmamıştır.

Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İmar ve İskân Vekâletinin vazifeleri şunlardır:

A) Yurdun bölge, şehir, kasaba ve köylerinin harita ve imar plânlarını hazırlamak ve hazırlatmak, imar için her türlü tedbirleri almak ve bunların tatbikini temin etmek.

B) Memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek ve tatbikini sağlamak.

C) Memleket şart ve imkânlarına göre, en lüzumlu ve faydalı yapı malzemesinin temin ve tedarikini sağlayacak ölçüde tedbirleri almak

D) Bölge plânları için alâkalı vekâletlerle müşterek etüdler yapmak ve bu etüdlere göre icabeden kanuni ve idari tedbirleri müştereken almak.

E) Yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşlarla, yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin İskân Kanunu hükümleri mucibince iskânlarını sağlamak ve topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek.

F) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin en iyi şekilde ifası için gerekli etüd ve araştırmaları yapmak.

REİS — İkinci madde hakkında söz Mahmut Goloğlu'nun.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, kurulmakta olan bu vekâletin adının İmar ve İskân Vekâleti olmasına ve iskân meselelerinin Hükümet lâyihasındaki metninde bulunmasına rağmen bilâhara komisyonlarda yapılan tadilât ile iskâna ait ahkâmın metinden çıkarılmış olduğunu, işbu kanunun tümü üzerinde yaptığım konuşmada, arz etmiştim. İşin esasına taallük etmekle beraber Vekil arka-

daşımız bu mevzuun maddelerin müzakeresi sırasında nazarı itibara alınacağını söylemiş olmasından dolayı umumi heyeti üzerindeki müzakerelerin bitiminden sonra ve Hükümet lâyihasında esasen mevcudolan ve Bakanlığın esas faaliyetini teşkil eden ve komisyonlarda yapılan tadilât sırasında metinden çıkarılmış bulunan iskâna ait hükümlerin nereye konulması icabettiği hususundaki tetkikatın neticesinde, kanaatî âcizanem odur ki, bu hükümlerin yeri şimdi müzakere mevzuu olan 2 nci maddedir.

Her ne kadar Toprak İskân Umum Müdürlüğü bu kanunla vekâlete bağlanmışsa da tadilini istediğim hususun Toprak İskân Umum Müdürlüğü vazifeleri meyanında bulunmadığını belirtmek isterim. Esasen bu mesele bir Hükümet meselesi ve daha ziyade bir vekâlet meselesidir. Bu sebeple iskâna ait hükümleri Vekâletin vazifelerini sıralıyan ikinci maddenin iskândan bahseden (E) fıkrasına ilâve etmek suretiyle madde metninin şu şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ediyorum:

Lâyhada mevcut hüküm şöyledir : Yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerle, yurt içinde hususi kanunlarımıza göre yerleştirilecek vatandaşların iskân Kanunu hükümleri mucibince iskânlarını sağlamak.)

Görüyoruz ki, burada iç iskân mevzuubahs-olmadığı gibi âfetlerden dolayı doğacak olan iskân da mevzuubahis değildir. Ayrıca yapılacak olan mahdut miktardaki iskân da meri olan İskân Kanununa dayatılmaktadır. Bu sebeple iki noktadan bu fıkrayı tadil zarureti vardır :

Birincisi : İskân işlerini tamamlayıp vekâlete vazife olarak, vermek.

İkincisi : İskân Kanunu tâbirini buradan çıkarmak.

Her ne kadar bugünkü İskân Kanunu ismen biri İskân Kanunu ise de aslında iskân meselelerini içine alan bir kanun değildir. Binaenaleyh iskân işleri bu kanuna göre yapılır demekle iskân meselesi üzerinde bir şey yapılmış olmaz.. Bir memleketin iskân meselesi doğrudan doğruya bu vekâletin vazifesi olmasından dolayı bendeniz şu şekilde tadilini rica ediyorum : «Yurdun nüfusu kesif ve toprağı dar olan bölgelerini etüd etmek ve bu bölgelerin nüfus kesafeti ve toprak yokluğu ve darlığı veya verimsizliği yüzünden başka

bölgelere nakillerini talep ve arzu edenlerle yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin ve hususi kanunlara göre yerleştirilecek vatandaşların iskânlarını sağlamak, her türlü âfetlerden evvel ve sonra gerekli tedbirleri almak ve iskâna dair sair bilcümle işlerle iştigal etmek...» Şunu da arz edeyim ki; buraya koyduğum hükümler Hükümet lâiyhasındaki hükümlerin aynıdır. Ben onları vekâletin vazifelerini gösteren ikinci maddenin (E) fıkrasında toplamış bulunuyorum. Tadil teklifimin gerek Hükümetçe, gerekse encümenca iltifata mazhar olacağını tahmin ederim.

REİS — Nihat Sarginalp.

NİHA'T SARGINALP (Gümüştane) — Efendim; yeni kurulacak Vekâletin baş vazifelerine taallük eden 2 nci maddesinin, bilhassa (A) fıkrada; yurdun «bölge, şehir, kasaba ve köy imar plânlarının hazırlanması» diye bir fıkra vardır, burada sarahat yoktur.

Gerek Sayın Vekil ve gerekse encümen sözcüsü; bölge plânlarından (Yurdun iktisadi, içtimali ve kültürel ve saire bakımlarından kalkınmasını temin edecek geniş bir plân yapılması) nı kasetmişlerdir. Binaenaleyh gerek Vekilin gerek komisyon sözcüsünün, gerekse diğer arkadaşların bu fikirlerini tesbit etmek için (A) fıkrasının ikiye ayrılmasını ve (D) fıkrasına iki kelime ilâvesini arz ve teklif ediyorum. Bunun için de bir takrir takdim ediyorum.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; bu kanunun tümünün müzakeresi sırasında da arz ettiğim veçhile, vekâletin hizmet ve vazifelerinin hududu, şümulü ve vekâletin salâhiyetleri esash, vâzih olarak vaz'edilmemiştir. Evvelâ bu vekâletin kuruluşunun esas gaye ve maksadı vâzih şekilde kanun metninde yer alması icabederdi. İkinci madde vekâletin vazifelerini müphem olarak ifade etmektedir. Salâhiyet hakkında diğer maddelerde o da müphem bir surette, serpiştirilmiş bâzı kayıtlar vardır. Bu arada kullanılan terimlerin de vuzuha ihtiyacı bulunduğunu arz edeceğim.

Bir bölge plânından bahsedilmekte ve fakat bunun hudut ve şümulü tasrih edilmemiş bulunmaktadır. Bunlar yeni terim ve ifadelerdir. Böyle ifadelerin şümulünü kanun vâzı bidayeten tasrih etmeye mecburdur, aksi takdirde ihti-

lâfa meydan verebilir. Sonra, (a) fıkrasında vekâlet bölge plânları hazırlamak vazifesini deruhde etmiş bulunuyor. Bölge plânlarını yapmak hakikaten bu vekâletin vazifeleri cümlesinden sayılabilir. Ama şehir, kasaba ve köy imar plânlarını hazırlamak ve hattâ Nafia Encümeni mazbatasında kaydedildiği gibi, hazırlamak bu vekâletin vazife ve salâhiyeti şümulü dışındadır. Çünkü malûm bulunduğu üzere, halen mer'î bulunan Belediye Kanununa göre imar plânlarını hazırlamak belediyelere mevdu vazife cümlesindedir.

Keza Hükümetçe hazırlanıp Yüksek Meclise sevk edilen yeni köy kanunu tasarısına göre plânların hazırlattırılması mahallî köy idarelerine ait bulunmaktadır. Vekâletin buradaki vazaifi, olsa olsa, bunları murakabe ve tanzim etmek olacaktır. Halbuki bu madde katî bir ifade ile «hazırlamaktan» bahsetmektedir. Sayın Vekil kanunun tümü hakkındaki konuşmasında ve verdikleri cevapta, bunun o idarelerle mutabakat halinde tatbik edileceğini ifade etmişlerdi. Ama kanunun bu maddesinde böyle bir kayıt mevcut değildir. Bu itibarla bunun tavzih edilmesi lâzımdır.

Keza imarın tarifi, tavsifi bu kanunda mevcut değildir. Sayın Vekil imarın tarifini yapmıştır, fakat bu sadece metin dışında kalan bir izahattan ibarettir, metinde inikâsını bulmak mümkün değildir.

Şimdi söz fıkralara gelince : Şunu da arz edeyim ki, fıkralar Türk harfleriyle değil, Fransız alfabesi harfleriyle işaretlenmiştir. (A, B, C) demiş, sonra (D) ye geçmiştir. Halbuki bizim bir de (Ç) harfimiz vardır. Bu diğer maddelerin fıkralarında da böyledir.

2 nci maddenin A fıkrası; «Yurdun bölge, şehir, kasaba ve köy imar plânlarını hazırlamak, imar için her türlü tedbirleri almak ve bunların tatbikini temin etmek...» Bu, anlaşılması güç bir şey. İmar tarif edilmemiştir ki, imar için gerekli tedbirleri almak mümkün olsun. Bu, müşkülâtı mucibolacak bir ifadedir. Binaenaleyh burada, «imar» ın izahından sonra ki, alınacak tedbirlerin belki tesbiti mümkündür. Bu itibarla madde metninde «imar» ı bir vuzuha kavuşturma ihtiyacı vardır.

Keza diğer fıkralarda, demin bir arkadaşım temas ettiler; iskândan bahsolunmaktadır. Fa-

kat iskânla beraber bu vekâletin bünyesine intikal eden «Toprak» tan asla bahsolunmamaktadır. Eğer burada tasrihin lüzumu hissediliyorsa vekâletin bütün kollarının burada tasrihi lâzımdır. Eğer buna lüzum yoksa buradan iskânın da çıkarılması lâzımdır. İş, kanunu mahsusuna kalsın. Bir taraftan hususi kanunlar vardır, bir taraftan burada vazifeleri sayıyoruz ve bu vazife sayılırken vekâletin kuruluşunda esaslı bir teşkilât olan «toprak» işi burada ihmal ediliyor.

Keza ikinci maddede deprem hakkında ve tabii âfetlerden sonra alınacak tedbirler hakkında bir kayıt mevcut değil.

Sonra, aynı maddenin (F) fıkrasında, yukarıdaki fıkralara ait hususların daha iyi şekilde yapılabilmesi için etüdler yapmaktan bahsediliyor.

Muhterem arkadaşlar, gönül isterdi ki, imarın hedef ve maksadı da bu maddede yer almış olsun. Yani imarımız, bugünün imarı nereye müteveccih olacaktır, istikameti, gayesi ne olacaktır? Dün olduğu gibi muayyen şehirleri imar edip, merkezî imkânları buralara teksif etmek mi, yoksa yurt sathına şâmil bir imar mı kastediliyor? Bu hususun da burada yer alması lâzımgelir.

Aziz arkadaşlar, bugüne kadar olan imar tatbikatındaki kararsızlığın doğurduğu endişeleri, zararları hepimiz bilirsiniz. Yarın aynı istikrarsızlıkların, aynı emrivakilerin olmayacağını nasıl temin edebilirsiniz?

Yine vekâletin vazifeleri cümlesinden olan İmar Kanunu tatbik işini bu vekâletin vazifeleri arasında saymak suretiyle bir imkân hazırlanabilirdi. Malûm olduğu üzere İmar Kanunu tatbikatından mütevellit ihtilâf başka idarelerin elindedir. Bu idareler, bu kanun mevkiî tatbika girdiği takdirde bu hali ile, eski şeklinde olduğu gibi, tatbik olunacaktır. O itibarla imarın istikrarsızlığı, imar tatbikatından doğacak ihtilâfları murakabe edecek bir vekâlet hüviyeti ile teessüs etmesi lâzımgelen, İmar Vekâleti Teşkilât Kanununda buna yer vermek icabeder.

Yeni bir şey, birinci madde ile belki alâkalı ama, asıl bu vekâlet aldığı vazifeleri bugün, yarın mutlaka kanuna istinadettirmeye mecburdur. Halen mer'î bulunan kanunlarımızda imara mütaallik birçok hüküm vardır. Bunlar, ya malî imkânsızlıktan veya salâhiyetsizlikten tamamî tatbik bulamamaktadır. Köy Kanunundaki hü-

kümler, Belediye Kanunundaki hükümler bu meyanda sayılabilir. Vekâletin esas hüviyetini, maksadını, ruhunu bu madde içinde vuzuhla göstermek lâzımdır. Bundan sonraki maddeler Devlet memurlarının vazife ve salâhiyetlerinden, umum müdürlük teşkilâtından ve bunların neler yapacağından bahseder. Ama vekâletin asıl hüviyetinin, Sayın Vekilin verdiği izahattan başka, imardan kasdolunan mânanın ve imarın esprisinin de bu maddede yer alması lâzımgelirdi, alınmamıştır.

Bu bakımdan ben Yüksek Heyetinizden vekâletin teşekkülü için en ehemmiyetli hükümlerini ihtiva etmesi lâzımgelen bu maddenin arz ettiğim esaslar dâhilinde yeniden encümünde tetkik edilmesi ve redaksiyonu için encüme havale edilmesini istirham ediyorum.

REİS — Zihni Üner.

ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlarım, İmar ve İskân Vekâletinin kuruluş Kanununun ikinci maddesi bu Vekâlete verilmekte olan vazifeleri tadadetmektedir. Bu vazifeler arasına girmesi icabeden mühim bir nokta hakkında mâruzatta bulunmak için söz almış bulunuyorum: Sivil müdafaanın, imarı ve şehircilik esaslarını ihtiva eden kısımlarının bu Vekâletin vazifeleri arasına bir bent halinde sokulması.

Muhterem arkadaşlarım, bugünkü modern harb silâhları karşısında sivil müdafa bütünü dünya milletlerini geniş ölçüde meşgul eden bir mevzu haline gelmiş bulunmaktadır. Bugünün otoritelerinin ağzından bu mevzuun ehemmiyeti hakkında bir iki misal arz edeceğim.

Eisenhower diyor ki: «Sulhü idame ettirmek için üç kuvvetimiz var: Birincisi askerî, ikincisi misilleme, üçüncüsü de sivil müdafaadır.»

Mareşal Montgomery diyor ki: «Daha sulh zamanında devletler bir sivil müdafaanın temellerini atmazlarsa bir cihan harbi vukuunda mâruz kalacakları vaziyet felâkettir.»

Birleşmiş Milletler Sivil Müdafa Başmüsaviri şöyle diyor: «Atom ve hidrojen silâhlarının mevcudiyeti, onların muazzam tesirlerinin bilinmesine ve müstakbel bir harbde bunların kullanılacağına şüphe bulunmamasına rağmen, sivil müdafa bakımından tedbirli ve hazırlıklı bulunmamak bir millî intihardır, veya cinnettir. Çünkü sivil müdafa millî mevcudiyetin teminatıdır.»

İkinci Dünya Harbinde Nagazaki ve Hiroşima'ya atılan ve 20 şer kilo kudretinde olan atom

bombaları, Japonları sivil müdafaa bakımından hazırlıksız yakalamış, silâhlı kuvvetlerinin henüz yıpranmamış olmasına rağmen düşmana teslim olmalarında mühim bir âmil olmuştur. Bugün bu silâhların kudreti, megatom olarak ifadesini bulmaktadır.

Sivil müdafaa'nın önemine böylece işaret ettikten sonra bu mevzuun İmar ve İskân Vekâleti vazifeleriyle olan münasebetine geçiyorum:

Bir memleketin imar işlerinde sivil müdafaa bakımından şu iki ana prensip yer alır. Birinci prensip; modern silâhların tesirlerinden şehirlerin kabil olduğu kadar az mutazzarır olmalarını sağlayacak prensiplerin şehircilik esaslarına ihtali.

Şehir plânlarının tanziminde, tadilinde veya tevsiinde alınması zaruri sivil müdafaa prensipleri hakkında bir fikir vermek için şu misallerin zikri mümkündür:

Yangınları önleyici kuşakların tertibi, yol genişliklerinin ve bina yüksekliklerinin anayollardaki yığınlar dolayısıyla tıkanıklık tevlihdemiyecek şekilde tertibi, bilhassa hedef teşkil eden bina gruplarının dağıtılması, bâzı tesislerin şehir dışına alınması v. s. gibi.

İmar işlerinde sivil müdafaa bakımından ikinci prensip; binaların konstrüksiyonlarında silâhların tesirlerine karşı mâkul mukavemet derecelerinin temini ve yangınları önleyici tertiplerin alınması, binalarda sığınak inşaatı... gibi sivil müdafaa tedbirlerinin yer almasıdır.

Bugünkü modern şehirciliğin genişleme istikametleri, sivil müdafaa bakımından mâkul hadler içinde kalmak şartıyla, şehircilikten yerine getirilmesi istenen hususlara birçok defalar aykırılık göstermemektedir.

Diğer taraftan binaların konstrüksiyon itibarile, silâhların tesirlerine karşı mâkul mukavemet derecelerini sağlamaları da binaların yangına, depreme dayanıklı konstrüksiyonlar halinde vücuda getirilmeleri, iyi işçilik ve malzeme kullanılarak inşa edilmeleri suretiyle bazan tamamen ve bazan kısmen gerçekleşmektedir. Bu bakımlardan şehirciliğini ve yapı tekniğini modern bir görüşle düzenliyen memleketlerde, sivil müdafaa'nın bu sahaları yüklediği külfetler, altından kalkılmaz problemler olmaktan uzaktır.

Arz ettiğim sebeplerle İmar ve İskân Vekâleti, yurdun imarında sivil müdafaa'yı ilgilendiren

hizmetlerin ana prensiplerini kuruluş Kanununa alması, bugünkü topyekûn harb doktrini icap ve zaruretlerinden bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlar; encümende müzakeresi sırasında bu mevzu üzerinde söz aldım. Muhterem İmar Vekili bu mevzuların elbette ki şehircilik plânlarının düzenleneceği zaman icabeden makamlarca dikkate alınacağını ve bu müesseselerin yerlerini bulacağını ifade ettiler. Bendeniz bu kanaatte değilim.

Muhterem arkadaşlar; bir memleketin büyük otoritelerinin dediği gibi; barıştan itibaren, şehircilik sistemleri ve inşaat mevzuları içine alınması icabeden sivil müdafaa kabildenden mühim tedbirler ihmal edilirse, tehlike gelip çattığı zaman; tıpkı 2 nci Dünya Harbinde olduğu gibi, Japon kuvvetlerinin şaşırıp kalmasına benzer bir vaziyet karşısında, muazzam millî bir tehlike doğabilir ve o zaman tedbir almak imkân hâsıl olmaz. Bu itibarla İmar ve İskân Vekâleti yurdu baştan başa imar etmek gibi muazzam bir dâva üzerinde yürürken, lütfetsin Vekil Beyefendi, teşkilât kanunlarının ana vazifeleri içine bir bend halinde fevkalâde millî ehemmiyeti haiz olan sivil müdafaa mevzuunu da dikkate alsınlar ve böylece bu tehlike barış zamanlarından itibaren lâzım olan ehemmiyetle dikkate alınmış bulunsun.

Bu hususta bir tadil takriri hazırladım. Takririmin mahiyeti şudur, muhterem arkadaşlarım: «Yurdun hassasiyet arz eden bölge, şehir ve kasaba imar plânlarında, büyük tesis ve yapılarda, sivil müdafaa bakımından alınması lâzumlu tedbirlerin ilgili vekâletlerle müstereken tesbit ve tatbikini sağlamak.»

Muhterem arkadaşlar, bu teklifim yüksek kabulünüze iktiran buyurulduğu takdirde, bununla memleketin sivil müdafaa gibi mühim bir mevzuunda İmar Vekâleti de bugünkü savunmalar icabı olan vazifeyi şimdiden takabbül etmiş bulunacaktır. Zaten diğer vekâletlerle bir koordinasyon halinde çalışmak esas olduğuna göre, İmar Vekâletinin, vazifeleri arasında bu ehemmiyetli mevzu da zikredilmek suretiyle takabbül buyurulursa sivil müdafaa bakımından barıştan itibaren alınması icabeden tedbirler hususunda şimdiden bir huzur duymuş oluruz.

Muhterem arkadaşlarım, iki nokta üzerinde

daha durmak istiyorum : Bunlardan birisi ; Devlet yapı işleri, ikincisi kadastro işleridir.

Devlet yapı işleri, yüksek malûmunuz olduğu veçhile, bugün muhtelif vekâletler emrindeki inşaat teşekkülleri ile Nafia Vekâleti emrindeki Yapı ve İmar Dairesi Reisliği tarafından yürütülmektedir.

Millî Müdafaa Vekâletinin muazzam bir inşaat teşekkülü vardır. Muhterem arkadaşlarım, eski bir asker arkadaşınız olarak ifade edeyim ki, bu teşekkülümüz, Millî Müdafaa bünyesindeki inşaatı büyük bir azim, iman ve ihtimamla yürütmek istemelerine rağmen, bu işin elbette ki doğrudan doğruya kompetanı olan, doğrudan doğruya bu husustaki bütün eleman ve vasıtalara malik bir Devlet branşı bünyesinde ve bir elde toplanması fevkalâde hayırlı ve bugünkü malzeme ve personel noksanını da itmam edebilecek mahiyette bir hareket olur. Encümen bu mevzu üzerinde sempati gösterdi. Hattâ Nafia Encümeni bunun bir dairede toplanmasının zaruri olduğuna işaret ettiler ve bunun bir ara merhale olarak Nafia Vekâleti emrinde toplanmasına karar verdiler. Fakat teknisiyen arkadaşlarım da emindirler ki, bütün memleket çevresi içinde mesken kelimesiyle ifadesini bulan muazzam bir dâvanın, projesinden çivisine kadar etüdlerini, rasyonalizasyonunu üzerine almış olan İmar Vekâleti içinde Devlet yapı işleri de, bu gayet küçük mevzu da, yer alabilir. Hattâ kendi mesken inşası için, mesken proje ve malzemelerinin tahakkuku için kurduğu teşkilâtla bunu yapabilir. Kaldı ki, bütün Devlet daire ve teşekkülleri mevcut inşaat eleman ve vasıtalarını bir araya getirmekle kudreti çok artmış olacaktır.

Muhterem arkadaşlarım ; Nafia Vekâleti mazbatasında da zikredilmiştir, bu memlekette muhtaç bulunduğumuz 40 bin teknik personele nazaran bugünkü mevcudumuz, 5 bindir. İhtiyacın sekizde biri ile çalışmaktayız. Bu kadar kıt ve dar bir teşkilâtla iktifa edip teknik elemanı şu veya bu kısma taksim etmek gibi bir israfa gitmek, dâvamızı baltalar ve bunun toplanış yeri de Nafia Vekâleti değil, İmar ve İskân Vekâleti olacaktır. Nafia Vekâleti esasen, liman, karayolları, demiryolları, santraller ve memleketin su işleri gibi muazzam dâvalarla meşguldür. Yapı işlerinin yeri Nafia Vekâleti değil, İmar ve İskân Vekâletidir.

Muhterem arkadaşlarım ; sabrınızı suiistimal ettiğim için özür dilerim. Muhterem Vekil Beyefendi ; gerek encümeninde, gerek Yüksek Heyetiniz huzurunda bu mevzua temas ettikleri zaman buyurdular ki ; «Yapı işleri İmar Vekâletine bir yük olur.» Bendeniz bu kanaatte değilim. Bir kerre, mevzu itibariyle, projelerinden tutunuz da en küçük çivisine kadar yapı işleri İmar ve İskân Vekâletinin mevzularından biridir. Kaldı ki ; zekâsı itibariyle, kabiliyeti itibariyle, kültürü itibariyle ve şimdiye kadar gördükleri vazife itibariyle Muhterem İmar ve İskân Vekili Medeni Berk gibi bir arkadaşımızın bu vekâletin başında bulunması dolayısıyla, Devletin bütün inşaat personelinin ve vasıtalarının vekâletinin bünyesi içinde toplanması halinde bu hizmetin görülmesi katîyen kendilerine bir yük teşkil ettirmeyecektir. Bunu en büyük bir disiplin altında, tek bir idare altında bulundurarak büyük işler başaraacağına bendeniz kaani bulunuyorum.

Üçüncü bir nokta olarak mâruzatta bulunayım. Kadastro mevzuu encümenlerde mevzuubahs oldu. Muhterem arkadaşlarım ; İmar ve İskân Vekâletinin vazifelerini tespit eden lâyiha, bilhassa ana vazifeleri tesbit eden 2 nci maddede baştan aşağı harita ve plânla başlamakta, harita ve plânla devam etmekte ve harita ve plânla bitmektedir. Binaenaleyh bu kadar muazzam ve mühim bir vâkıa olan harita ve plân mevzuunu kendi bünyesi dışında bırakmak, vekâletin doğrudan doğruya kendi işlerini sekte dar edecek bir vaziyet olur. Kaldı ki, bugünkü ; «Hazırlama ve hazırlatma» şeklinde tasarıya girmiş olan kelimelerden anlıyoruz ki, bu vekâlet kendi bünyesinde harita ve plân için bir teşekkül kurmak ihtiyacındadır ve bunu kabul etmiştir. Bugün harita ve plân eski devirlerde olduğu gibi takeometre veya plânçete usulüyle başarılmıyor. Havadan fotoğraflar alınıyor ve bunların değerlendirilmesi suretiyle tahakkuk ettiriliyor. Tayyere ekiplerine, büyük makinalara ve malzemeye ve fevkalâde hassas, fevkalâde mühim ve bugün dış memleketlerden bile çok zor temin edilebilen âletlere ihtiyaç göstermektedir. Bu kadar mühim bir işin İmar Vekâleti tarafından tek başına başarılabileceğini zannetmiyorum. Bunu belki Harita Umum Müdürlüğünden bazı elemanları buraya kaydırmak

ve bunlara bâzı tavizlerde bulunmak suretiyle başarmaya gayret edecektir.

Bu sebeple lûtfetsinler Kadastro kısmını bu vekâlet bünyesine alsınlar, encümende de konuşulmuştu. Tapu ayrı bir teşkilât olarak buradan ayrılabilir. Esasen bu iki teşkilât bir arada doğmamıştır. Uzun yıllar tapu ve kadastro ayrı teşekküller olarak idare edilmiş ve ancak 1927 senesinde birleşmiştir. O zamandan beri 3 defa murakabe makamı değiştirilmiştir. Yüksek mâlumunuzdur ki, bu teşekkül şimdi Devlet Bakanlığının murakabesindedir. Devlet Bakanlığı ki, doğrudan doğruya bir vekil ve kalemi mahsustan başka bir teşkilâtı yoktur. O itibarla bu teşekkülün İmar Vekâletinin içine girmesi hem muhtacolduğu plânları hazırlamak, hem de memleketin resmî ve hattâ hususi teşekküllerinin işlerini temin bakımından en ranta tabi bir iştir. Bu üç hususun bu vekâletin vazifeleri meyanına girmesi için birer takrir arz ediyorum. Kabulünü Yüksek Heyetinizden arz ve istirham ediyorum.

REİS — Kemal Sariibrahimoğlu.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Efendim, geçende de arz etmiştim, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünü İmar Bakanlığına bağlamak zarureti mevcuttur, diye. Biraz evvel Zihni Bey izah ettiler, tapu ile kadastro birleşmesi safahati toprak ile iskânın birleşmesi safahatından sonra Toprak ve İskân U. Md. ile Tapu - Kadastro U. Md. nün birleşmesi Meclisce bir zaruret olarak kabul edilip her iki umum müdürlük birleştirilmiştir. 5840 sayılı Kanunla 1951 senesinde Toprak - İskân ile Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü birleştirilmiştir. Şimdi müzakere etmekte olduğumuz İmar Vekâleti kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanun ile 5840 sayılı Kanun tadil edilmektedir. Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü, İmar ve İskân Bakanlığına bağlanmakta, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü ise ayrılmaktadır. Bir ilgaya giderken, ilga edilen kanunun tedvinine sebeb olan esasların kökten değişmiş bulunması veya bunda bir zaruret olması iktiza eder. Başvekâlete bu iki umum müdürlüğün bağlanması yani, iki umum müdürlüğün tek bir elden idaresi o zaman için bir zaruret olarak görülmüştür. Bugün aynı zaruretlere devam edilmektedir. Bu iki umum müdürlüğün birlikte çalışması ve el-

birliği ile işleri yürütmesi bu umum müdürlüklerin vazifelerinin ve faaliyet çerçevelerinin zaruretinin neticesidir. Nitekim o zaman 5840 sayılı Kanun tedvin edilirken Tarım Komisyonu şu esbabı mucibe ile Hükümet teklifini desteklemiştir :

«Toprak dağıtım ve iskân işleriyle yakından ilgisi olan Tapu ve Kadastro faaliyetlerinin ayrı ayrı bakanlıklara bağlanması idari sebepler yüzünden işlerin yürütmesindeki matlup sürati temin etmediği mütalâası ile gelen kanun lâiyhası aynen kabul edilmiştir.»

Bütçe Komisyonu raporunda : «En seri bir surette halli icabeden göçmen işi ile tapulama işinin bir elden aksamadan idaresi maksadiyle hazırlanmış olan tasarı komisyonumuzca da yerinde görülerek Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.» denilmektedir. Ve yine o zamanın Devlet Vekili Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu, «Bütün bu işlerin Başbakanlığa bağlanmasının istenilmesinin sebebi bu memlekette iç iskân ve muhacir işlerinin daha kolay, daha verimli ve daha çabuk netice verir bir şekilde temini noktasındandır. Şöyle ki; muhacire veyahut içerdeki topraksız köylüye, şu yer senindir, dendiği zaman derhal muamelesi yapılabilir ve bu toprak senindir, denilebilir, yazma, çizme işi olmasın, diye bu hattı hareket daha uygun görülmüştür. Gaye ve maksat budur» demek suretiyle her iki umum müdürlüğün birleşmesi zaruretinin izah etmiştir.

Arkadaşlar, burada izah edildiği üzere bugün memlekette hakikaten ve tam mânasiyle halledilmiş olmıyan bir göçmen dâvası devam etmektedir. İç iskân dâvası da karşımızda durmakta, her gün biraz daha bütün azameteyle mevcudiyetini hissettirmektedir. Bütçe raporlarında gördük; henüz 1 750 göçmen ailesine toprak verilmemiştir. Birçoklarına, resmen muamelesi yapılmış, toprak verdim, denmiştir. Ama maalesef toprakları teslim edilmemiştir. Hattâ bâzı köylerde güzel evler de yapılmış ve göçmen köyleri tesis edildiği halde tapuları verilmemiş olduğundan buradakiler muhaceret zorunda kalmışlardır. Bunun tek sebebi nüfusun iki mislini idare edecek toprak bulunduğu halde Tapu Kadastro Umum Müdürlüğünün kadastro işlerini yapmamış olmasından dolayı içinden çıkılmaz bir vaziyet almasıdır. Bunu tedvir eden makam-

lar 5840 sayılı Kanun ile bir nizama sokulmuş iken bugün bunu tekrar ayırmak suretiyle bu çıkmazı tekrar derinleştirmiş bulunuyoruz. Bölge plânları hazırlanacak deniyor, fakat bu işi bir nizama sokmak gerektir. Bu işleri bir bakanlık bünyesi içinde plânlaştırıp tam mânasiyle ileri bir görüşün ışığı altında idare etmek ve birbirini destekler şekilde yürütmek daha iyi değil mi?

Saniyen ortada açık kanun hükmü vardır. Bir yerde iskân yapabilmek, bir yerde arazi tevzii yapabilmek için evvel emirde orada kadastronun yapılması iktiza eder. Ve 5613 sayılı Kanunun ikinci maddesi bu hükmü muhtevirdir ve bu, âmir bir hükümdür. Böyle ortada açık bir hüküm de varken vekâlet bir bölgenin plânını nasıl tanzim edecek? Plân tanzimi ve kadastronun yapılması için gerekli bilgilerle mücehhez insan yetiştirmek üzere kurulmuş bir Tapu ve Kadastro Mektebi ve bunların yetiştirmekte oldukları elemanlar vardır. Tapu ve Kadastrodan kaydırmak suretiyle eleman temini radikal bir çare değildir. Tapu ve Kadastroyu takviye ve mektebi de daha çok sayıda ve daha kaliteli eleman yetiştirecek şekle koymak ve bu iki umum müdürlüğü bu vekâlete bağlamak, kanaati âcizaneme göre daha esaslı bir tedbir olur ve bunda mecburiyet vardır. Belki bugün bu cihet kabul edilmeyecektir. Yeni bir vekâlet kuruluyor, nasıl olacaktır gibi bir düşünce hâkim olabilir. Fakat biraz evvel söylediğim gibi, âdeta mesnetsiz ve temelsiz bir bina yapar gibi, topraksız, tapulamasız bir mesken politikasından bahsetmek realiteleri görmemek olur. Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu'nun açık olarak ifade ettiği şekilde tapu ve kadastro yapılmadan bir bölgenin halkına sana şu tarlayı verdim demek ona tarla vermek değil, belâ vermektir.

Hepiniz işitmiş ve görmüşünüzdür, müşahade ettiğim hakikat şudur ki; tapulaması yapılmıyan bölgelerde yapılan tevzi ve topraklandırma muameleleri birçok hallerde kanla, cinayetle bitmekte ve muazzam dâvalara sebeb olmaktadır. Çukurova'da bunun birçok misallerine şahsan şahid olmuş bulunuyorum. Maalesef bu memleketteki cinayet dâvalarının % 99 u toprak ihtilâfları yüzünden olmaktadır.

Bunların büyük bir kısmı da maalesef Devlet eliyle dağıtılan topraklar için vukua gelmektedir. Bu bir hakikattir. Bunun tek çaresi Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün, Zihni Üner arkadaşımızın buyurdıkları gibi, ikiye ay-

rılması şekli değildir. Çünkü tapu ile kadastro birbirinden ayrılmaz. Bugünün realiteleri budur. Bunlar iki umum müdürlük halinde bu vekâlet teşkilâtı içinde bulunmalıdır. Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü bugün maatteessüf vazifesini yapmamaktadır. Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü de vazifesini yapmamaktadır. Bunların teşkilâtın genişletip lâzımgelen tahsisatı vermek suretiyle bu meseleyi halletmek lâzımdır.

Bugün memlekette cinayetleri, kavgaları ve nizaları önlemenin ve memlekette hakiki bir imar ve kalkınmanın yapılabilmesinin en büyük temel şartı tapu ve kadastro meselesinin halledilmesidir. Çünkü memleketin iktisadiyatı toprağa dayanmaktadır. İleri ve arzu edilen bir sanayi henüz memleketimizde gerçekleşmemiştir ve belki de yakın gelecekte de olmayacaktır. Bu itibarla toprak meselelerinin halli bütün meselelerin başında gelmektedir. Bu meselelerin ehemmiyetle ele alınması lâzımdır. Şimdiki gibi yarı elle tutulduğu takdirde ne toprak ne de imar ve iskân işi hallédilemez.

Benim mâruzatım budur. Tapu Kadastro Umum Müdürlüğünün İmar ve İskân Vekâletine bağlanmasına dair olan takririmi geçenlerde Yüksek Reisliğe sunmuşum. Kabulünü istirham ederim.

REİS — Sedat Çetintaş.

SEDAT ÇETİNTAŞ (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; çok kısa konuşacağım. Evvelâ şunu arz edeyim; aralarında dâhil bulunduğum ve bu tasarının meydana gelmesinde kıymetli emekleri olan Nafia Encümeni arkadaşlarım arasında çalışmak şerefine, mâzeretim dolayısıyla mazhar olamadım, onun için çok üzüntülüyüm. Bu üzüntümü bu şekilde belirttikten sonra ben-deniz heyeti umumiyesi üzerinde şöyle bir başlangıç yapmak, çerçevelemek istiyorum.

REİS — İkinci maddenin heyeti umumiyesi üzerinde değil mi?

SEDAT ÇETİNTAŞ (Devamla) — Evet efendim. Muhterem Reisimizin ihtarı üzerine şimdi doğrudan doğruya mevzua gireceğim.

Bu ikinci maddenin (B) fıkrasında bir mesken terimi var. Bu bana bir parça dokundu. Şehirlerimiz ve köylerimizde bir müdevven Türkte (ev) tâbiri varken neden hâlâ Arapça peşindeyiz. Bunu rica edeceğim.

Ev kelimesi çok mâpidardır, bizde arkadaşlar. Bilirsiniz ki, aile kurmak için iki gencin birleş-

mesi hâdisesine Almanlar «heirat», İngilizler «marry», Fransızlar «mariage» diyorlar. Fakat biz Türkler buna (evlenme) diyoruz!

Arkadaşlar; evlilik bizde yüksek bir şereftir. Bizde evli olanın pozisyonu yüksektir, şerefi artıktır. Bilirsiniz ki, bir insana şüpheli suçlar isnadına kalkışıldığı vakit onu müdafaa edenler; (bırakın canım evli barklı dürüst insandır) derler.

Şimdi; böyle mânası muhtelif yönlerden güzel olan «ev» terimini kabul edelim. Bunun için Riyasete bir takrir takdim ediyorum, tasvibinizi rica ederim. Sık sık adı geçen «mesken» kelimesinin «ev» kelimesi olarak tahvilini rica ederim.

Şimdilik sözüm bu kadar.

REİS — Halim Ateşalp.

HALİM ATEŞALP (Sivas) — Aziz arkadaşlarım, benzeniz bu İmar ve İskân Vekâletinin vazife ve salâhiyeti hakkındaki Kanunun ikinci maddesini birkaç şekilde müphem görmekteyim. Bu müphemiyetten birisi şudur: Burada köy imarı deniyor. Biliyorsunuz ki, köy denilince suyu, su yolları, köy yolları, bentleri, yeraltı suları, barajları, mandıraları, ahırları, samanlıkları, meskenleri, toprak muhafazası, merası, yaylası, mektebi, camisi ve sairesi olan yer hatıra gelir. Hükmi şahsiyeti haiz bir köyü imar edeceğiz. Bu köyün İmar ve İskân Vekâletinin Teşkilât Kanununda, köy imarı, diye bir kelime ile ifade edilmesi müphem ve gayrivâzıhtır. Çünkü herbiri başka vekâletlere ait köy işleri vardır. Köy yollarının imarı illere aittir. Kabul edelim ki, kanunla İller Bankası İmar ve İskân Vekâletinin teşkilâtı içerisine alındı, köy yollarını İmar Vekâleti mi yapacak? Küçük sulama işleri Ziraat Vekâletine, büyük su işleri Devlet Su İşlerine, toprağın muhafazası Ziraat Vekâletine, orman ve fidanlıkların tesisi Ziraat Vekâleti Orman Umum Müdürlüğüne, meraların tanzimi de yine Ziraat Vekâletine aittir. Köy meskenlerinin inşası da İnşaat Dairesine aittir. Bu teşkilât vekâletlerle nasıl anlaşacağımı tahmin edemiyorum.

İkincisi; mesken işini İmar Vekâletinin yaptığını kabul ettiğimiz takdirde köylerin inşasında, köylerde yaşayan insanlar, aileler halindedir. Hayvanları, ahır ve kırk nüfuslu bir aile için kümesi, samanlığın içine almak suretiyle bir ev plânı tesbit edilecektir. Bunlar Ziraat Vekâle-

tinde yapılan çiftçi evleri plânları gibi mi yapılacaktır, yoksa vekâlet bunun için ayrı bir plân mı tathik edecektir? Bunlar tatbikatta müşkülât gösterir. «Ev yapar» demişiz, 40 nüfuslu ailenin evini ne şekilde yapacaktır? Ziraat Vekâletiyle alakalı işleri nasıl organize edecektir? Bunlar müphemdir.

Üçüncüsü; köydeki gayrimenkullerin % 90 ının tapusu yoktur. Böyle bir köyü ne suretle imar edeceğiz? Evvel emirde Tapu Kadastro Umum Müdürlüğünü bu vekâlet içine alarak çalışmak icabetmektedir. Bu Umum Müdürlük imar edeceği yerlerin kadastrounu yaptıktan sonra bedeli mi verilecek, yıkılacak mı, ne suretle yapılacaktır, işlerde sürat temin etmek bakımından evvel emirde kadastrounun yapılması lâzımdır. Arkadaşlarımın ifade ettikleri gibi Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün bu vekâlet bünyesine alınması, memleket için faydalı olacak kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlarım; tahmin ediyorum ki, İmar Vekâletinin diğer vekâletlerle koordine çalışması, bu ikinci maddede; (Diğer vekâletlerle koordine çalışmayı temin eder.) denilmesine rağmen, mümkün olmayacaktır.

Köyde köy mektebini Maarif Vekâleti yapar, fakat köy camilerinin işlerine yardım edilmesi Başvekâlete bağlı Evkaf Umum Müdürlüğüne aittir. Arz ettiğim gibi, su bentlerinin yapılması Ziraat Vekâletine aittir. İmar Vekâleti, bir köyün imarına başladığı zaman diğer vekâletlere; «Ben burada imar işi yapıyorum, buyurun, siz de vazifenizi yapın.» diye emir mi verecektir? Bunu ne surette temin edecektir? Her vekâletin kendisine düşen ayrı ayrı vazifeleri vardır. Hepsi kendi plân ve programlarını yapmışlardır. Binaenaleyh, buradaki köy imarı tâbiri bir mefhumdan başka bir şey değildir. Bu kanun bu şekliyle kanaatimce tatbik edilemez ve köy imarı yapılamaz, muhterem arkadaşlar. Bunu yapabilmek için bu işlerin yani; İmar Vekâleti hangi kısmı yapacaktır, diğer vekâletlerle koordinasyonu nasıl temin edecektir hususunun tasrih edilmesi lâzımdır. Bu sarahat olmadıkça bu vekâlet köy imarı işini yapamaz.

Muhterem arkadaşlar; şehir imarı deniliyor. Şehir imarı denilince, öyle tahmin ediyorum ki, bu kanunu hazırlayan arkadaşlar her halde şe-

hirlerin bugünkü durumlarını pek iyi bilmiyorlar. Bugünkü şehirler, bildiğimiz şehirlerin on misli olmuştur. Köylerde ne kadar işsiz insan varsa hepsi şehirlere koşmuşlar ve kümes gibi gecekondular yapıp işine girmişlerdir. Bu gecekondulara kazmayı vurdunuz mu, sehipleri bar bar bağırlarlar. Bu gecekondular mahallesinin ne plânı vardır, ne programı vardır. Mektebi yoktur, hiçbir sıhhi tesisatı yoktur, rasgele kurulmuş mahallelerdir. Yarın imar plânı diye bu kanunu tatbik ettiğimiz takdirde bu insanların evlerini yıkmak ve kendilerini dışarı atmak gibi bir zaruretle karşı karşıya kalacağız. (Soldan; «Ne yapalım?», sesleri) Bunu da yapabilmek için evvelâ imar plânını ve kadastronun yapmak lâzımdır. Bu insanlar hakikaten o yerin sahibi midirler, ellerinde tapuları var mı, varsa ne suretle almışlardır? İkinci defa imar plânını yaptığımız takdirde istimlâk edilecek, yıkılacak yerlerin bedelini peşinen vermek suretiyle buraları tahliye ettirmek lâzımdır. Mal sahibi bilinmeden, kadastro tahmini yapılmadan, sadece onları dışarı atarsak, plânsız, programsız şekilde hareket edersek, bunlar vatandaş ızrar etmekten ve memleketi harabetezmekten başka bir mâna ifade etmez. Bugünkü kanun ise tamamen bunu istihdaf etmektedir.

Gerçi; kanunun ikinci maddesinin müzakeresine geçilmiştir ama, arkadaşlarımız daha evvel bunları konuşmuşlardır. Bu kanunun tatbikatında bir sakatlığa meydan vermemek için ikinci maddenin A fıkrasındaki; «Köy imarı», tâbirin de vekâletin vazife ve salâhiyeti tasrih edilmek lâzımdır. İkincisi, şehrin imarı tâbirinde de; «Evvelâ kadastronu yapıp mal sahibi taayyün ettikten sonra imar plânı tatbik edilir.» kaydının konması icabeder.

3 nüsû bu kanuna toprak tevzii işi de dâhildir. Böyle olduğuna göre, ben toprak tevzii işinin içinden gelmiş bir arkadaşınız olarak arz ediyorum; bugünkü tevzii işi bir toprak tevzii mahiyetinde değildir. Toprak Kanunumuz asgari miktarı 500 dekar olarak kabul etmiştir. Bunun takdiri de tarif edilmistir. Halbuki meselâ Şark bölgesinde 100 dönümden aşağı bir arazide ailenin geçinmesi mümkün değildir. Halbuki bugün gidiliyor, sana 10, sana 15 dönüm deniyor ve toprağı onun adına kaydedili-

yor. Toprak Kanunu gereğince de; «Artık sen buradan ayrılamazsın, işletmezsen Hazineye geri alırım.» deniyor. Kanunun emri böyledir.

Bu vatandaş kiraya da veremeyecektir, icara da veremeyecektir. Bir gün elbette kendisini geçindirmek inkâmı olmıyan bu topraktan ayrıldığı takdirde Hazineye kaydedilir ve başkasına verilir. Düşünülmüyor ki, vâzı kanunu olarak veyahut tatbik eden adam olarak bu vatandaşın verdiği 15 dekar araziye bu vatandaş bekleyemez. Ahmet, beş kişilik ailesini geçindirmek mecburiyetinde kaldığı gibi, onun yerine bu toprağı verdiğimiz Mehmet de ayrılmak mecburiyetinde kalacaktır. Elbette o da bir gün terk edecektir.

Binaenaleyh Toprak Kanununun tatbikini de bu Vekâletin vazifeleri meyana aldığımız göre Toprak Kanununda şimdiye kadar yapılan sakatlıkları düzeltmek salâhiyetini de beraber ona vermek lâzımdır. Halbuki kanunda böyle bir şey yoktur. Kanun, (eski kanunlara göre) demıştır. Eski kanunlar hükümlerine göre, yapılan iskân muamelelerinde birçok sakatlıklar vardır. Yine arz ettiğim gibi İskân Kanunu iki nüfuslu bir aileye vasati 60 dekar arazi verileceğini kabul ettiği ve mesken olarak şu ebatta ev yapılacağını tasrih ettiği halde şimdiye kadar olagelen tatbikatta ne bir iskân yapılmış ve ne de arazi verilmiştir. Bilhassa göçmen vatandaşlarımız kümes gibi yerlerde oturmaktadırlar ve kendilerine kanunun emrettiği arazi verilmediğinden geçimlerini sağlyamamak gibi bir duruma düşmüşlerdir.

Şimdi (iskân kanunları hükümleri mucibince toprak sağlamak) denince eski kanunun sakatlığı devam edecek demektir Eğer Toprak Kanunuyla topraksız vatandaşın toprak vereceğiz denildiğine ve kanun bu arazinin 500 dekar olacağını kabul ettiğine göre (Toprak ve İskân Kanunuyla iskânları sağlanır) kaydını bu kanuna koymak lâzımgelir Halbuki bu kanuna bu madde konmamıştır. Bu, sakattır ve tatbikatta yine bu sakatlık devam edecektir.

Muhterem arkadaşlar, belki içinizden birçokları memuriyetten gelmiştir. Biz öyle bir kanun yapabilmeliyiz ki, bunu okuyan her hangi dereceden bir memur anlayabilmelidir.

Memur okuduğu zaman evet şunu diyor demelidir, yani kanunlar sarîh olmalıdır. Vuzuh ifade etmiyen bu kanunların tatbikatında büyük müşkilât çekilecektir. Hükümet kapılarını aşındırmak için bu kanun vatandaşı her gün zorlayacaktır. Bu kanun vekâleti mabutlaştıracaktır. Memur kanunu anlayacak, vekil bey, ne emrederse ben de onu yapacağım diyecektir. Bugünkü maddenin tatbikatı gayri-sarihtir, tanzihini rica ediyorum. Arkadaşlarımın verdiği önergeye iştirak etmekle beraber ayrıca bir önerge de vereceğim.

REİS — İmar Vekili, buyurun.

İMAR VE İSKÂN VEKİLİ MEDENİ BERK (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, Mahmut Goloğlu ve Nihat Sargınalp arkadaşlarıma, encümen adına arkadaşım cevap verecekler. Ben, Mehmet Hazer arkadaşımın ikinci maddede hakkındaki mütalâasına arzı cevap ediyorum.

Mehmet Hazer diyorlar ki, kanunun metninde imarın sarîh bir ifadesi ve sarîh bir tarifi verilmemiştir. Kendileri ile bu konuşmaları yaptıktan sonra tekrar arada konuştum. Burada, bizim mevcut hizmet kanunlarımızın, aşağı - yukarı hiçbirinde, en yeni çıkmış bulunan Sanayi Vekâleti Kanununda dahi böyle bir tarif yapılmamıştır. Vekâletin meşgul olacağı vazifelerin tarifi kanun metninde yapılmamıştır. Kanun, bir ilim kitabı, bir öğretim mecmuası değildir. Vekâletin meşgul olacağı vazifeler mahiyeti itibariyle tadadedilmiştir. Ben imar hakkında Bütçe Encümeninde ve Dahiliye Encümenindeki konuşmalarında umumi bir tarifini yaptım. Ayrıca imar kelimesinin etimolojisi hakkında lûgatlerimizde bulunan tarifi ile bahsettim. Kanun metninde imar şudur, demeye imkân yoktur ve buna lüzum da yoktur. Mehmet Hazer arkadaşım ikinci maddenin ana hatları ile birlikte Vekâletin vazife ve salâhiyetlerinin belirtilmediğini söylediler ve burada, misal olarak bölge plânları üzerinde durdular. Arkadaşım kanunun Dahiliye Encümenindeki müzakeresinde tamamen bulundular. Bölge plânlarına bu kanun içinde geniş mâna verilmiştir. Kanunun vazife kısmından sonra gelen 9 ncu maddede plânlama ve İmar Müdürlüğü kısmında bölge plânının neden ibaret olduğu açıkca izah edilmeye gayret edilmiştir. (A) fıkrasında, yurdun tabii, iktisadi, turistik ve diğer şartlarına göre imar bölgelerini tesbit etmek, bu bölgelerin inkişafla-

rını nazarı itibara alarak plânlarını yapmak gibi hususlar tesbit edilmiş ve sarahaten ifade edilmiştir.

Demek ki bölge plânlamasına biz kanunun muhtelif yerlerinde, bir teşkilât kanununun çerçevesi içinde temas etmeye çalıştık. Ve Bütçe Encümenindeki konuşmalarında da ifade ettiğim gibi, bölge plânlaması hakikaten İmar ve İskân Vekâletleri tasarılarında veya hukukunda tamamen yeni kullanılan bir tâbirdir ve maalesef memleketimizde bu hususta yayınlanmış ilmi eserlerde de sarîh bir tarif yoktur. Bunun birçok misalleri vardır ve bazı tâbirlerin tarifi değil, ancak izahı yapılabilmektedir. Bölge plânı tâbiri gibi, bizim iktisadi ilimlerimizde tarifi yapılamamış, çok mühim bir müessese vardır, bankanın tarifi yapılamamıştır, ayrıca dünya çapında da bir bankanın tarifi yapılamamıştır. Banka gibi tarifi yapılamıyan ve fakat muhtelif cephelerinden izahı yapılan müesseseler vardır. Biz mümkün mertebe bölgenin bizim memleketimize kâfi gelecek kadar bir tarifini kanun metninde yaptığımıza kanaat getirmiş bulunuyoruz.

Arkadaşım dediler ki, vekâlet re'sen bir kasabanın, bir şehrin plânını yapamaz. Burada mahalli idarenin hukuku ile merkezi idarenin hukuku birbiriyle çatışır. Ve bu çatışma neticesinde mahalli idare merkezi idareye bu hakkını kullanmaz. Kanunun 9 ncu maddesi tetkik edilecek olursa Bütçe Encümeninin bu metne gayet açık bir vuzuh vermeye çalıştığı ve bunu temin ettiği görülür. «Bölge plânı yapılmış olan yerlerde» şehir, kasaba ve köy imar plânları ile tadilleri alâkalı idarelerin mütalâaları alınmak kaydı ile vekâletin doğrudan doğruya yapmak hakkını haiz olduğu işler meyanına alınmıştır. Ayrıca memleketin bir köşesinde her hangi bir kasaba veya köy veya şehrin haritasını yapmak eskiden olduğu gibi mahallî idarelerin talebi ile ancak mümkün olabilmektedir.

Kanunun ikinci maddesindeki hazırlamak ve hazırlatmak tâbiri doğrudan doğruya Vekâletin vazifesini ifade etmektedir. Bunun nasıl yapılacağı hususu da açıklanmıştır. Bu cihet mahallî idarenin muvafakati ile olacaktır.

Şimdi muhterem Zihni Üner arkadaşımızın mütalâalarına arzı cevap ediyorum. Zihni Üner arkadaşımız Nafia Encümeninde, Dahiliye Encümeninde ve Bütçe Encümeninde sivil müdafaa

hizmetlerinin de bu vekâletin vazifeleri arasına alınmasını istediler. Bu mütalâaya Nafia ve Dahiliye encümenleri aynen iştirak etti. Yalnız Bütçe Encümeni kanun metninde fazla bir tekrara mahal vermemek için bunu kanunun bölge plânlaması kısmının, (A) fıkrasında «Diğer şartları nazarı itibara almak» şeklinde ifade etti. Bu itibarla Sayın Zihni Üner arkadaşımızın teklifleri bu suretle yerine getirilmiş oldu. Bütçe Komisyonu bu şekildeki değişikliği hizmetlerde fazla tadada gitmemek için zaruri görmüştür.

Zihni Üner arkadaşım, Devlet yapı işlerinin Nafia Vekâleti bünyesinden alınarak İmar ve İskân Vekâletine verilmesini istediler. Aynı hususu komisyonlardaki müzakereler esnasında da ileri sürmüşlerdi, burada da tekrar teyit buyurdular. Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki tenkid ve temennilere verdiğim cevapta bu hususu izah etmiş idim. Devlet yapı işlerinin bu vekâlet bünyesine alınması keyfiyeti, doğrudan doğruya bu işlerle meşgul olan diğer müesseselerin işleri de alınmak suretiyle Nafia Vekâleti tarafından esasen hazırlanmakta olan bir kanun tasarısı ile ele alınmış bulunmaktadır. Bu esas fikir, Devlet yapı işlerinin tevhidini ve bir vekâlet bünyesine alınması olduğuna göre, işin tevhidini esasen gidilmektedir. Tatbikat bakımından bu hizmetlerin Nafia Vekâleti bünyesi içinde kalması uygun görülürse orada kalır, uygun görülmezse vekâletimiz bünyesine alınmakta bir mahzur olmadığı kanaatindeyim.

Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün bu vekâlet bünyesine bağlanması hususundaki arkadaşlarımızın mütalâalarına, yine evvelki umumi konuşmamda arzı cevap etmiştim. O zaman da belirttiğim gibi, tapu ve kadastro hizmetleri bizim şehir ve ksaba için Tapu ve Kadastrodan istiyeceğimiz hizmetler için çok cüzi bir kısma tekabül etmektedir. Tapu ve kadastro hizmetleri ise bütün memleket sathına şâmil büyük bir hizmettir. Binaenaleyh, tapu ve kadastro hizmetlerinin bu vekâlet bünyesinde birleştirilmesine, bilhassa kadastro tapudan ayrılıp vekâletimize verilmesinde hiç bir zaruret ve lüzum yoktur.

Zihni Üner arkadaşımız harita ve plânlama mevzuunun da vekâletin bünyesine alınmasını istediler. Harita ve plânlama esasen vekâletin İmar ve İskân Vekâletinin bünyesine tatbikat müessesesi-

si olarak girmekte olan İller Bankası tarafından yapılmaktadır. Bizim yapacağımız iş, şehir, kasaba ve köylerin haritaları olacaktır. Binaenaleyh, bu harita ve plânlama hizmetleri bu tatbikat müessesesi tarafından daha geniş ölçüde ele alınmış olacaktır.

Kemal Sarıbrahimoğlu arkadaşımızın, mütalâalarına gelince: Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünün tamamen bu müessesenin içine intikal etmiş olduğuna göre, toprak kısmını Hükümet tasarısı dışarısında bırakmış olmamızdan başka tenkid edecek bir cihet yoktur.

Yalnız arkadaşım 5840 sayılı Kanunla bu iki ayrı Umum Müdürlüğün Başvekâlete bağlanmış olmasından dolayı birbirinden ayrılamıyacağı mütalâasında bulunmaktadırlar. Halbuki gerek Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünün gerekse Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün mevzuları ayrı ayrıdır. Demin Zihni Üner arkadaşımıza verdiğim cevapta da arz ettiğim gibi bu mevzu Vekâletin bir kısım işini teşkil edeceği için Tapu ve Kadastro mevzuunun tamamını biz etüd ettik, Vekâletin bünyesine Toprak ve İskân ve Tapu ve Kadastro ilhak edilmesine imkân görülmedi.

Sedat Çetintaş arkadaşımın, kanunun ikinci maddesi hakkındaki mütalâalarını dikkatle dinledim. Kıymetli fikirlerine teşekkür ederim. «mesken» tâbiri yerine, «ev» tâbirinin kullanılmasını istediler. Memleketimizde İmar ve İskân Vekâleti olmadan evvel de imar işlerinde tatbik edilmek üzere, iki kanun tedvin edilmiştir. Birisi 4947 sayılı Emlâk Kredi Bankası Kanunu, diğeri bu kanunu tadil eden 6143 sayılı Kanun ve bina yaptırmaya taallük eden 6188 sayılı Kanundur. Bu kanunlarda imar terimlerimiz arasında «ev» yerine «mesken» tâbiri kullanılmıştır, ve bu kanunda da «mesken» tâbiri üzerinde durulmuştur. «Ev» daha ziyade münferit meskeni ifade eder. «Mesken» ise daha toplu bir vaziyeti, bugünkü anlayışla toplu mesken camiasını ifade etmektedir. Bu bakımdan «ev» tâbiri yerine «mesken» tâbiri kullanmak mecburiyet olmuştur.

Halim Ateşalp arkadaşımız, köy imarından bahsederek, köy imarının, köy yollarının bu Vekâlet vazifeleri meyanına mı alınacaktır, köy işlerini bu Vekâlet mi yapacaktır?, dediler. Ve köylerin imarının bu şekilde mümkün olamayacağını mevzuubahsettiler. Kanunun ikinci madde-

sinde sarahat bulunmadığını ifade ettiler, ve bunları hangi vatandaş anlayacaktır, dediler.

Bir kere Vekâlet teşkilât Kanunu doğrudan doğruya bütün vatandaşları ilgilendiren bir hizmet kanunu değildir. Biz doğrudan doğruya Vekâletin vazife ve salâhiyetlerini belirten bir kanun getirdik. Bu kanunda tatbikata taallük eden vuzuhu aramak doğru olmasa gerektir. Köylerin, şehirlerin imar vaziyetlerini daha ziyade bundan sonra getireceğimiz mesken ve imar kanunlarında göreceğiz.

Arkadaşım; bundan evvel çıkarılan topraksız çiftçiyi topraklandırma Kanununun aksaklıklarına, mevcut İskân Kanununun aksaklıklarına işaret ettiler. Biz İskân Kanununu yeni bir zihniyetle tedvin ederek memleketin iç iskânını da ihtiva edecek şekilde getireceğimizi vadettik. Binaenaleyh eski kanundaki aksaklıkları bu teşkilât kanununun bünyesine yüklemeye imkân yoktur. Kanunun ikinci maddesi bir Vekâlet teşkilât Kanununun ihtiva edeceği kadar vuzuhu ihtiva etmektedir. Bundan sonraki maddelerde bu maddedeki kullanılmış tâbir ve terimlerin sarahati kendiliğinden meydana çıkacaktır.

REİS — Efendim, Ramazan Bayramının yakan olması sebebiyle mesaiye 28 Nisan Pazartesi gününe kadar ara verilmesi ve o gün yani 28 Nisan Pazartesi günü toplanılması hususunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler. Etmeyenler.: Kabul edilmiştir.

Buyurun, Ömer Özen.

ÖMER ÖZEN (Sinob) — Efendim, konuşan arkadaşların hepsi hemen, bir kişi müstesna, şu ikinci madde ile yeni yeni umum müdürlükler, yeni yeni vazifeler yüklenmesi teklifinde bulundular. Bendeniz bunun aksini teklif edeceğim. Yani bu maddede yüklenmiş olan vazifeler içine yeni yeni işlerin sokulmasını doğru bulmamaktayım. Bizim Türkiyemizde bir Devlet dairesi vazifesinde bir aksaklık yaptığı zaman hemen tenkid edilir. Buna mukabil, yeni bir işin böyle yeni bir maddeye ilâve edilmesinden fayda umulur. Bugün arkadaşlar, Toprak ve İskân Umum Müdürlüğünden şikâyet ediyorlar, hemen İmar ve İskân Vekâletine bağlamakla işin halledileceğini zannediyorlar.

Yine Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü tenkidedilmektedir, çalışması iyi gitmiyor, binaenaleyh bu umum müdürlük İmar ve İskân Vekâletine bağlanacak olursa işler düzelecektir,

deniyor. Bu görüş doğru değildir, arkadaşlar. Biz yepyeni bir zihniyetle bu kanunu getirmiş bulunuyoruz. Eski zihniyetlerden uzaklaşmalıyız. 40 model bir araba şasisine 58 model bir motor koyarsak bu araba iyi çalışmaz, istenilen randımanı vermez. Binaenaleyh eski mevzuatı İmar ve İskân Vekâletinin içine sokmak doğru olmaz.

Muhterem arkadaşlar; 2 nci maddenin E bendinin son fıkrasında, topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek diye bir kayıt vardır. Birçok arkadaşlarımız bu toprak tevzii işinden şikâyet ettiler. Bu tenkid ve şikâyetler haksızdır, arkadaşlar. Bu memlekette artık dağıtılacak toprağın miktarı çok azalmıştır. Bu topraklar bugün imara muhtaçtır. İmar ve İskân Vekâleti bütün bu işleri yapamaz, esasen salâhiyeti dışındadır. Bu iş doğrudan doğruya Ziraat Vekâletine aittir. Toprak Tevzii Umum Müdürlüğünün işidir. Bu bakımdan, Hükümetin teklifinde yer verilmemesine rağmen, Bütçe Encümeni ve diğer encümenlerin kabul etmiş olduğu şekilde bu umum müdürlük burada kaldığı müddetçe bir yama vaziyetinde bulunacaktır. Bu vekâletin çalışmalarını tenkideden arkadaşlarımız birkaç sene sonra yine aynı şeyleri tenkidetmek durumunda kalacaklardır. Bendenizin teklifim E bendinin sonundaki «Topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek» kaydının çıkarılması ve bu vekâletin bünyesinin içinde yalnızca iskân işlerinin kalmasıdır. Bu işle sıkı münasebeti vardır, deniliyor. Bu zihniyetle hareket edilirse Türkiye'de tek bir vekâlet kurularak bütün işlerin ona bağlanması daha doğru olur. Meselâ bütün hukuk müşavirlerini Adliye Vekâletine mi bağlamak gerekir? Böyle mütalâa edersek bu vekâletin işlerini kösteklemekten başka bir iş yapmış olmayız. Bu vekâlet yepyeni bir zihniyetle ve anlayışla kurulmaktadır ve şehir ve köylerin cezri hareketlerle imarını yapacaktır. Toprak Umum Müdürlüğü toprak dağıtabilir. Hükümet teklifi hakikaten etraflıca düşünülerek tanzim edilmiştir. Hükümet teklifinde olduğu gibi E bendindeki «Topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek» cümlesinin çıkarılmasını teklif ediyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ ADINA ŞEVKİ ERKER (Erzurum) — Muhterem arkadaşlarım,

benden evvel konuşan muhterem hatiplerin bâzı fikir ve mütalâalarına umumi müzakereler sırasında arzı cevabetmiştim. Onlara tekrar temas etmiyeceğim. Yalnız teklifler hakkında mütalâalarımızı arz edeceğim.

Muhterem Mahmut Goloğlu'nun teklifi hakkında noktai nazarı arz etmek isterim. Umumi müzakereler sırasında arz ettim. Bizim Goloğlu arkadaşımızın ileri sürdükleri fikirle asla ayrılığımız yoktur. Bu vazifeler İskân Umum Müdürlüğü ve İskân Kanununda yer alacak fikirlerdir. İç iskân bizim noktai nazarımda asla ihmal edilmiş değildir, demiştim. Umum müdürlük tâbiri çıkarıldığı için burada yeri yoktur, demiştim. Fakat Goloğlu arkadaşımız, teklifleriyle şekil meselesini halletmiş bulunuyorlar. Tamamen mutabık olduğumuz fikri vekâletin vazifeleri arasındadır. Yani ikinci maddede ithal etmek suretiyle bizim de zaten tamamen mutabık olduğumuz bir fikri tavih ve tafsil etmiş bulunuyorlar. Kendileriyle encümen olarak mutabıkız.

İkincisi; teklif Muhterem Nihat Sargınalp arkadaşımızın teklifidir. Burada bölge imar plânlarının yapılmasını bir sebebe bağlamak ve o sebebi burada zikretmek şeklinde bir teklif yapıyorlar. Diyolar ki, (Kalkınmayı temin etmek üzere bölge plânlarını yapmak). Muhterem arkadaşlar, kalkınmayı imar plânı temin etmez. Kalkınma birçok veçhelidir. Bir memleketin kalkınmasının şümulü ve veçhesi o kadar çok ve o kadar geniştir ki, tutup bunu bir imarın, bir bölge plânına bağlamaya asla inkân yoktur. Bölge plânı, kalkınmayı takibeder. Muhtemel şartları ve muhtemel seyrini diğer alâkadar vekâletlerle temas ederek bölgeleri taksim edecek ve bu bölge plânlarını yapacaktır. Yoksa biz, bölge plânlarını yaparsak memleket kalkınır, şeklinde bir noktai nazar yoktur. Zaten bu bölge plânının tarifine girmez. Bu itibarla muhterem arkadaşımızın teklifine iştirak edemiyoruz.

Vekil Bey cevap verdiler, ben de kısaca temas edeyim. Muhterem Zihni Üner arkadaşımız sivil müdafaanın bu vekâlet bünyesine bir vazife olarak verilmesi, yani sivil müdafaanın bu vekâlet vazifeleri içerisinde yer almasını istediler. Muhterem arkadaşlarımız, her vekâletin, Maarif, Ziraat, İktisat, Sanayi ve diğer vekâletlerin ve memleketin diğer ana dâvalarının

imar plânının tanzim ve tatbikinde yeri vardır. Mahiyetine göre bâzı yerlerde şu vekâletin vazifesi, bâzı yerde bu vekâletin vazifesi mühim olabilir. Bu itibarla bu hususu tadadetmeyi doğru bulamadık. Zaten ilgili maddede alâkalı vekâletten bahsediyoruz. Elbette ki, Millî Müdafaa da alâkalı vekâletlerden biridir. Bilhassa bu vekâlet de bu mevzuda alâkaları nispetinde muhatabolacaklar ve muhatap tutulacaklardır. Bunu tatbikat temin edecektir. Kanuna şu veya bu hükmü koymak bazan fayda yerine zarar bile verebilir. Bu itibarla biz teşkilât kanununda bir genişletmeyi doğru bulmadık. Yoksa fikir itibariyle kendileriyle mutabıkız.

Son olarak Ömer Özen Beyin teklifine cevap vermek isterim. Hükümetin getirdiği metin üzerindeki, encümenlerin tadilini bertaraf etmek suretiyle kanunu o hale irca etmek istiyorlar. Ve diyorlar ki, İmar ve İskân Vekâletinin toprakla bir alâkası yoktur.

Muhterem arkadaşlar, toprak işi yalnız toprak tevzi etmek gibi müstakil bir iş olsaydı kendileriyle ve Hükümetle beraber olurduk. Ama encümenlerde esash şekilde bu mevzu münakaşa edilmiştir. Bilhassa iç iskân mevzuu bahsolursa, bir arazi plânlanıp orada yeni bir köy tesis etmek, orada yeni meskenler kurmak için, o toprağı tevzi etmek ve ele almak meselesinin temelini teşkil etmez mi? Münakaşa ettik ve Hükümetle de mutabık kaldık. Bu bakımdan bu işleri toprağın ayrılmaz bir parçası olarak kabul ettik ve birleştirdik.

Arkadaşımın bu teklifinde ısrar etmemesini rica ederek vaktinizi fazla almak istemiyorum. İcabederse yine huzurunuzu işgal ederim.

REİS — İbrahim Saffet Omay.

İBRAHİM SAFFET OMay (Ankara) — Arkadaşlarımız, bâzı arkadaşlar Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün, kurulmakta olan vekâlete bağlanması fikrini müdafaa ettiler. Bendeniz şahsi bir kanaat olarak bu fikri hatalı bulurum. Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü halkın, vatandaşın muamelâtı tasarrufiyesi ile yani, alım, satım, ipotek ve saire işleriyle meşgul olur. Bu arada en mühim vazifesi de Kanunu Medenin emrettiği tapu sicilleri meydana getirilirken onun mütemmimi olan kadastral plânları vücuda getirir. İmar ve İskân Vekâletinin vazifesi ise isminin delâlet ettiği

mânadadır. Aralarında ilhakı icabettirecek bir münasebet yoktur. Bâzı arkadaşlar diyorlar ki; mesele plân işidir, tapu ayrılınsın, kadastro da ayrılınsın. Bu olmaz arkadaşlar. Bu müessesese parçalanamaz, çünkü tasarruf işleriyle, fen işleri paralel olarak yürümek mecburiyetindedir. Bu itibarla bağlantı olursa tatbikatta büyük aksaklıklara sebebiyet verilir ve o takdirde Defteri Hâkani devrine, yani kadastral plânlardan uzaklaşmış olarak tahrir müstenit tapu sicilleri devrine dönülmüş olur. Bu doğru olmaz arkadaşlar.

Medeni Kanunumuz der ki; arz üzerindeki hudutla tapudaki hudut yekdiğerini tutmazsa aslolan plândaki huduttur. Bu da gösteriyor ki, kadastral plânları yapan kısmın tapu ile beraber olması lâzımdır. Şimdi, maksat nedir? Kadastral plânlardan İmar Vekâletinin istifade etmesidir. Bunlar hakikaten fennî plânlardır. Bu kanunda da vekâletin bu plânlardan istifade edemeyeceği hakkında bir hüküm yoktur. Bilâkis 2 nei maddenin (D) bendi istifade imkânını vermektedir. Esasen şimdiye kadar da şehir haritalarının ve imar plânlarının tanziminde bu kadastral plânlardan, haritalardan lâyıkviveçhile istifade edilmiştir ve edilmektedir. Bunun için de nihayet alâkalı daire, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünden istediği haritayı talebeder ve aldığı kopya üzerinde ablikasyon yaparak maksadını sağlar. Görülüyor ki, bağlama fikri çok hatalıdır.

Ben bu arada Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün bir bahtsızlığına da işaret etmek isterim. Bu umum müdürlük bir zaman Defterihâkani Nezareti idi. Cumhuriyet devrinde Tapu Umum Müdürlüğü ayrı, Kadastro Umum Müdürlüğü ayrı olarak düşünüldü. Bilâhara Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü halinde mütalâa edildi ve Maliye Vekâletine bağlandı. Sonra, daha ziyade Tapu ve Kadastro İdaresi karşısında hak bakımından Hazine ile fert müsavavidir. Binaenaleyh Maliyeye bağlanması doğru değildir, fikri muvacehesinde, Maliye Vekâletinden alınmış, meşgul olduğu iş hukuk işidir, diye Adliye Vekâletine bağlanmıştır. Adliye Vekâletinde iken hâkimlerle alâkalı bir müessesese değildir, bu, başka bir iştir, istiklâl ister diye oradan alınmış ve Başvekâlete bağlanmıştır. Bugün bir Devlet Bakanının nezareti altında çalışır.

Kanaatimce Devletin gayrimenkul mükellefiyeti bakımından ve hele buna müteferri yüksek politikası bakımından, hattâ bu umum müdürlüğün bir vekâlet olarak mütalâa edilmesi icabeder. Halkın tapu senedine olan psikolojik alâkasını da göz önünde tutmak icabeder. Bu itibarla Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün İmar Vekâletine bağlanması hakkındaki takrirlerin lehinde rey vermiyeceğinizi ümid ederek huzurunuzdan ayrılıyorum.

REİS — İkinci madde hakkındaki müzakere- nin kifayetine dair bir takrir vardır, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

2 nei maddenin müzakeresi kâfidir. Reye arzını teklif ederim.

Konya Mebusu
M. Bağrıaçık

REİS — İkinci madde hakkında görüşmelerin kifayetini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nei madde hakkında tadil teklifleri var. Okuyoruz, efendim.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle 2 nei madde (A) bendinin sonuna «Kadastro hizmetlerini yürütmek» hükmünün eklenmesini arz ve teklif ederim.

Nevşehir Mebusu
Zihni Üner

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle 2 nei madde (B) bendinin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif eylerim.

Nevşehir Mebusu
Zihni Üner

B) Memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek ve tatbikini sağlamak, Devlet yapı işlerini yürütmek.

Yüksek Riyasete

İmar ve İskân Vekâleti kanun tasarısındaki (mesken) kelimesinin (ev) tâbirine tahvilini arz ve teklif ediyorum.

İstanbul Mebusu
S. Çetintas

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle 2 nei maddeye (E) bendi olarak aşağıdaki hükmün konulmasını arz ve teklif eylerim.

Nevşehir Mebusu
Zihni Üner

E) Yurdun hassasiyet arz eden bölge, şehir ve kasaba imar plânlarında büyük tesis ve yapılarda sivil müdafaa bakımından alınması lüzumlu tedbirleri ilgili vekâletlerle müştereken tesbit ve tatbikini sağlamak.

B. M. M. Riyasetine

İkinci maddenin (A) fıkrasının 2 fıkraya ayrılarak aşağıdaki şekilde tertiplenmesini arz ve teklif ederim.

Gümüşane Mebusu
Nihat Sarğınalp

A) Yurdun, içtimai, iktisadi, kültürel ve diğer hususlara ait kalkınmasını sağlayacak bölge plânlarını yapmak,

B) Şehir, kasaba ve köy imar plânlamalarını hazırlamak, imar için her türlü tedbirleri almak, ve bunların tatbikini temin etmek.

B. M. M. Riyasetine

İkinci maddenin (D) fıkrasına (Kalkınmayı sağlayacak) kelimelerinin ilâvesiyle aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Gümüşane Mebusu
Nihat Sarğınalp

D) Bölge plânlamaları için alâkalı vekâletlerle müşterek etüdler yapmak ve bu etüdlere göre kalkınmayı sağlayacak kanuni ve idari tedbirleri müştereken almak.

T. B. M. M. Sayın Reisliğine

İmar ve İskânın, topraktan ve tapulama ve kadastro faaliyetlerinden ayrılması ve ayrı olarak ele alınıp, tam ve kâmil olarak halli mümkün olamayacağından, birbirinin mütemmimi bulunan, bu vazifelerin topyekûn, İmar ve İskân Vekâletine devrinin, memleket menfaatleri bakımından isabetli olacağı gibi, vekâletin verimli şekilde çalışmasının da en büyük destek ve âmili olacağından, tasarının 2 nei maddesi (E) bendinin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Madde 2. E) Memleketin kadastro ve tapulama, gayrimenkul tescil işlerini mahsus kanun-

ları gereğince tedvir ve yabancı memleketlerden gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerle; yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşların İskân Kanunu hükümleri mucibince iskânlarını sağlamak ve topraksız ve az topraklı çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek.

Adana Mebusu
Kemal Sarıbrahimoğlu

B. M. M. Riyasetine

2 nei maddenin (E) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Trabzon Mebusu
Mahmut Goloğlu

E) Yurdun nüfusu kesif ve toprağı dar olan bölgelerini eütd etmek ve bu bölgelerde nüfus kesafeti, toprak yokluğu ve darlığı ve ya verimsizliği yüzünden başka bölgelere nakillerini talep ve arzu edenlerle yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin ve yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşların iskânlarını sağlamak, her türlü âfetlerden evvel ve sonra gerekli tedbirleri almak ve iskâna dair sair bilcünle işlerle iştigal etmek.

Yüksek Başkanlığa

İkinci maddede : Mevzuun ehemmiyetine ve hususiyetine binaen topraklandırma vazifesinin (E) fıkrasından çıkarılarak, aşağıdaki gibi ayrı bir (F) fıkrası olarak kabulünü arz ve teklif ederim.

Ankara Mebusu
Hıfzı Oğuz Bekata

F) Topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek,

Riyaset Yüksek Makamına

İmar ve İskân Vekâletinin vazife ve salâhiyeti Kanununun 2 nei maddesinin (A) fıkrasında yer alan köy imarı terimi gayrivazihirdir. Bu sebeple tatbiki gayrimümkündür. İmar Vekâletinin yapacağı köy işlerinin tâyin ve tavihini, (E) fıkrasına İskân Kanunu tâbirinden sonra (Toprak Kanunları) tâbirinin konulmasını, Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün de bu vekâlete bağlanmasını arz ve teklif ediyorum.

Sivas Mebusu
H. Ateşalp

Yüksek Başkanlığa

2 nci maddenin (E) bendinin sonundaki (Ve topraksız çiftçinin topraklandırılmasını temin etmek)

İbaresinin çıkarılarak Hükümet teklifinde olduğu şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Sinob Mebusu
Ömer Özen

(Nevşehir Mebusu Zihni Üner'in (A) bendi hakkındaki takriri tekrar okundu.)

ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Geri aldım efendim.

(Nevşehir Mebusu Zihni Üner'in (B) bendi hakkındaki takriri tekrar okundu.)

REİS — Efendim, encümen iştirak etmiyor. Arkadaşımız teklifinde ısrar ediyor. Teklifin maddede yer almasını nazara alanlar... Almayanlar... Nazara alınmamıştır.

(İstanbul Mebusu Sedat Çetintaş'ın takriri tekrar okundu.)

REİS — Encümen teklife iştirak etmiyor. Teklifi dikkate alanlar lütfen işaret versinler... Almayanlar... Teklif nazara alınmamıştır.

(Nevşehir Mebusu Zihni Üner'in (E) bendi hakkındaki takriri tekrar okundu.)

REİS — Encümen iştirak etmiyor. Teklifi dikkate alanlar, lütfen işaret versinler... Almayanlar... Teklif nazara alınmamıştır.

(Gümüşane Mebusu Nihat Sargınalp'ın (A) bendi hakkındaki takriri tekrar okundu.)

REİS — Teklifi nazarı dikkate alanlar lütfen işaret buyursunlar. Almayanlar... Teklif nazarı itibara alınmamıştır.

(Gümüşane Mebusu Nihat Sargınalp'ın (D) fıkrasına dair takriri tekrar okundu.)

REİS — Teklifi dikkate alanlar lütfen işaret buyursunlar... Almayanlar... Teklif nazara alınmamıştır.

(Adana Mebusu Kemal Sarıbrahimoğlu'nun takriri tekrar okundu.)

REİS — Takriri nazarı dikkate alanlar lütfen işaret buyursunlar. Almayanlar... Nazara alınmamıştır.

(Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun (E) fıkrasına dair takriri tekrar okundu.)

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ ADINA ŞEVKİ ERKER (Erzurum) — İştirak ediyoruz.

REİS — Filhal encümen iştirak ediyor. Teklifi kabul edenler... Etmeyenler... Teklif nazarı dikkate alınmış, metin halinde kabul edilmiştir.

(Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata'nın takriri tekrar okundu.)

REİS — Goloğlu arkadaşımızın takriri kabul edildiğine göre, Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımızın takririni reye arz etmiyorum.

(Sinob Mebusu Halim Ateşalp'ın takriri tekrar okundu.)

REİS — Takriri nazarı dikkate alanlar lütfen işaret buyursun... Almayanlar... Takrir nazara alınmamıştır.

(Sinob Mebusu Ömer Özen'in takriri tekrar okundu.)

ÖMER ÖZEN (Sinob) — Takririmi geri alıyorum efendim.

REİS — Geriverilmiştir.

Şimdi ikinci maddeyi yeni şekilde bir daha okutup reyinize arz edeceğim.

MADDE 2. — İmar ve İskân Vekâletinin vazifeleri şunlardır:

A) Yurdun bölge, şehir, kasaba ve köylerinin harita ve imar plânlarını hazırlamak ve hazırlatmak, imar için her türlü tedbirleri almak ve bunların tatbikini temin etmek.

B) Memleketin bünyesine uygun mesken politikası esaslarını tesbit etmek ve tatbikini sağlamak.

C) Memleket şart ve imkânlarına göre, en lüzumlu ve faydalı yapı malzemesinin temin ve tedarikini sağlayacak biçümle tedbirleri almak.

D) Bölge plânları için alâkalı vekâletlerle müşterek etüdler yapmak ve bu etüdlere göre icabeden kanuni ve idari tedbirleri müştereken almak.

E) Yurdun nüfusu kesif ve toprağı dar olan bölgelerini etüd etmek ve bu bölgelerde nüfus kesafeti, toprak yokluğu ve darlığı veya verimsizliği yüzünden başka bölgelere nakillerini talep ve arzu edenlerle yabancı memleketlerden yurdumuza gelmiş ve gelecek göçmen ve mültecilerin ve yurt içinde hususi kanunlarına göre yerleştirilecek vatandaşların iskânlarını sağlamak, her türlü âfetlerden evvel ve sonra gerekli tedbirleri almak ve iskâna dair sair biçümle işlerle iştigal etmek.

F) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin en iyi şekilde ifası için gerekli etüd ve araştırmaları yapmak.

REİS — Mahmut Goloğlu'nun kabul ettiğiniz teklifi de (E) fıkrası olarak metinde yer almak suretiyle ikinci maddeyi reyinize arz ediyorum.

rum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28 Nisan Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati: 17,00

6. — SUALLER VE CEVAPLAR.

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Kars Mebusu Kemal Güven'in, Kars'ın Kağızman ve Tuzluca kazalarındaki sağlık merkezi binalarının inşaatına yeniden ne vakit başlanacağına dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/99)*

19 Mart 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sualin Sayın Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Kars Mebusu
Kemal Güven

Kars'ın Kağızman ve Tuzluca ilçelerinde üç dört sene evvel inşasına başlanan fakat, mütaahhidin şartnameye uygun olarak inşaatı devam ettirememesi sebebiyle, faaliyeti durdurulan sağlık merkezi binalarının inşaatına yeniden ne vakit başlanacaktır?

Bu sene bütçesinden sağlık merkezleri inşası için para ayrılmış mıdır, ayrılmış ise miktarı nedir, bu para ile binaların yenibaştan inşası mümkün olacak mıdır?

T. C.

Nafia Vekâleti

Hususi Kalem

Sayı: 560

14 . IV . 1958

T. B. M. Meclisi Umumi Kâtipliğine
Ankara

22 . III . 1958 gün ve 7 - 99 - 965 - 3559 sayılı yazıları karşılığdır:

Kars'ın Kağızman ve Tuzluca kazalarındaki sağlık merkezi binalarının inşaatına ne vakit baş-

lanacağına dair Kars Mebusu Kemal Güven tarafından verilen tahriri sul takriririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
T. İleri

Kars'ın Kağızman ve Tuzluca kazalarındaki sağlık merkezi binaları inşaatına dair Kars Mebusu Kemal Güven'in tahriri sul takriri aşağıda cevaplandırılmıştır.

1. Tuzluca Sağlık Merkezi ikmalî inşaatı 78 459,59 lira ihale bedeli üzerinden mütaahhidi, Haydar Yüceyurt'a 10 . IX . 1957 tarihinde ihale edilmiştir. Mukavelesine göre iş 1.VIII.1958 tarihinde ikmal edilecektir.

2. 139 480 lira ihale bedeli Kağızman Sağlık Merkezi inşaatı, mütaahhidi Muharrem Karadağlı'nın sun'u taksiri dışında ve demirin vaktinde temin edilememesi yüzünden, ikmal edilememiş, geçen zaman zarfında fiyatların artması ve mütaahhidin işe devama maddi takatinin kalmanması dolayısıyla, işin tasfiyesi uygun bulunmuş ve bu hususta Devlet Şûrasından mütalâa istenmiştir.

Tasfiye muamelesinin ikmalini mütaakıp iş yeniden eksiltmeye konulmak suretiyle ikmal edilecektir.

2. — *Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale ve Keskin kazalarına bağlı bâzı köylerde daha bol üzüm, meyva ve sebze yetiştirilmesi için zirai kredi yardımı yapılması hususunun düşünülüp düşünülmediği hakkındaki sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/109)*

31 . III . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki hususun Sayın Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili
Mehmet Ali Ceritoğlu

Verimli toprağı sayesinde Kırıkkale, Ankara, Karabük ve Zonguldak'a üzüm, meyva ve sebze ihraçeden Kırıkkale ilçesine bağlı, Doğanay, Ahıllı, Bahşılı ve Kılıçlar ve Keskin kasabasına bağlı Kazıklı, Arap ve Esadmüminli köyleri halkına daha bol üzüm, meyva ve sebze yetiştirip sevk edebilmesi için zirai krediden geniş yardım hususu düşünülmekte midir?

T. C.

Ziraat Vekâleti
Zi. İş. U. Müdürlüğü
U. No. 13
H. No. 33/005 - 613

15 . IV . 1958

Hulâsa : Kredi H.

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

2 . IV . 1958 tarih ve 7 - 109/1029 - 3827 sayılı yazıya karşılıktır.

Ankara Vilâyetinin Kırıkkale ve Keskin kazalarının bâzı köylerinde bol miktarda yetiştirilen üzüm, meyva ve sebzeler için bu köylere zirai kredi yardımı yapılması hakkında mezkûr vilâyet Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu tarafından tahriri sual takririne verilen cevabi yazı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arz olunur.

Ziraat Vekili
Nedim Ökmen

Üzüm, meyva ve sebze yetiştirmek, meventların verimini artırmak, yıllık çevirme ve donatım ihtiyaçlarını karşılamak üzere, T. C. Ziraat Bankasına istekli çiftçilere - banka mevzuatı hükümlerince bir engel bulunmadığı takdirde - krediler açılmakta ve mezkûr banka mevzuatına göre kredi alacak durumda bulunan çiftçilerin bu konudaki hiçbir dilekleri reddedilmemektedir; müraعاتta bulunan yetiştiricilere 1950 yılından bu

yana dağıtılan kredi miktarı Kırıkkale kazasında 4 118 775 ve Keskin kazasında ise 2 401 995 liraya baliğ olmaktadır.

Bu konuda, üzüm, meyva ve sebze yetiştiricileri tarafından vâkı alacak kredi isteklerinin, istihallerinin yüksek bir seviyeye çıkarılmasını temin maksadıyla, bundan böyle de, daha geniş bir şekilde karşılanacağı tâbiî bulunmaktadır.

3. — *Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, çiftçilere gaz ve mazot temini hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/115)*

7 . IV . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki sorumun Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili
Mehmet Ali Ceritoğlu

Balâ, Kırıkkale ve Keskin gibi birçok il ve ilcelerde gaz ve mazot bulunmadığından motorla çiftçilik yapan birçok traktör sahipleri geçen sene olduğu gibi nadas yapamıyacıkları endişesi içindedirler. Nadas mevsimi geçmeden akar yakıt bâyilerine gaz ve mazot sevki düşünülmekte midir?

T. C.

Ziraat Vekâleti
Zi. İş. U. Müdürlüğü
Umumi No. Şube : 04
Hususi No. 07 - 000/551

15 . IV . 1958

Hulâsa : Akar yakıt Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
9 . IV . 1958 tarih ve 7 - 115, 1073 - 4027 sayılı yazılarına K. :

Ankara Mebusu Sayın Ali Ceritoğlu'nun mezkûr yazılarına ekli tahriri sual takririni inceledi.

1. Esasen 27 ve 29 sayılı sirküler hükümlerine göre, Ticaret Vekâletinde kurulan bir komite tarafından, akar yakıtın memleket dâhilindeki istihlâk mahallerine, mahallî ihtiyaca göre miktar ve zamanı tesbit ve sevkîyatı tanzim edilmektedir.

2. Bununla beraber Ticaret Vekâleti ile yapılan temasta :

- a) Halen akar yakıt darlığı bulunmadığı,
- b) Akar yakıt bayilerine depolarının imkânları nispetinde muntazaman akar yakıt sevk edilmekte olduğu,
- c) Bâzi muntakalarda akar yakıt darlığı görülüyorsa bunun ancak, bayilerin depo ve kaplarının noksanlığı dolayısıyla sevkiyatın zamanında yapılamamasından mütevellit ârızı bir sıkıntı olduğu,

d) Bu gibi hallerde Ticaret Vekâletine ma-lûmat verildiğinde derhal gerekli tedbirlerin alındığı,

e) Balâ, Keskin ve Kırıkkale için şimdiye kadar Ticaret Vekâletine her hangi bir müracaat vâkı olmadığı öğrenilmiştir.

Bilgilerine saygı ile arz olunur.

Ziraat Vekili
N. Ökmen

